

ภาคบ่าย

13.30 น. – 15.30 น

- การสัมมนาหระตมความคิดเห็น : ปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาททางภาษีเงินได้
และกระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษี
ตามประมวลรัษฎากร
- ดำเนินรายการ : โดย คุณชลลดา พุฒนศิลป์
ผู้จัดการฝ่ายภาษี บริษัท ปตท.จำกัด
(มหาชน)

โดย คุณสมภพ ผ่องสว่าง
ตุลาการศาลปกครอง

1. ปัญหามาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

- มาตรา 57 ตรี วางหลักว่าเงินได้ภรรยาเป็นเงินได้ของสามีนั้น เว้นแต่มาตรา 40 (1) เช่น เงินค่าจ้าง ปัญหาคือในส่วนตรงนี้เหมาะสมหรือไม่ เคยมีกรณีตัวอย่างมีหญิงคนหนึ่งไปร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญว่ามาตรา 57 ตรีดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญชี้ในเบื้องต้นว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

- เสนอแนะว่าต่อไปมาตรา 57 ตรี จะเป็นประเด็นทางการเมือง ควรจะศึกษาว่าประเทศต่างๆ มีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นดังกล่าว โดยประเทศไทยอาจพิจารณาและเตรียมการในการแก้ไขไว้ก่อนได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น สามีเป็นหมอม ภรรยาเป็นตุลาการ ไม่ยอมจดทะเบียนกันเนื่องจากว่าจะกลัวเสียภาษีเยอะ

- การที่ถือว่าเงินได้ภรรยาเป็นเงินได้ของสามีนั้น โดยส่วนตัวคิดว่าไม่ถูกต้องควรที่จะให้มีการคิดแยกกันไป

- ควรเสริมสร้างความรู้สึกร่วมในการเสียภาษีว่า ควรจะเสียภาษีนะหากเราไม่แก้ก็ต้องมานั่งอธิบายกันอีก ต่อมาอาจเกิดปัญหาเรื่องการหลบภาษี เช่น ภรรยามีเงินได้จากดอกเบี้ย ต่อมาเงินได้ของเขาจะนำไปขอคืนภาษี ภรรยาบอกว่าถ้าจะต้องถือว่าเงินได้ภรรยาถือเป็นเงินได้สามีนั้นไม่มาขอคืนดีกว่า และอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสถาบันครอบครัว เช่น ปีนี้จดทะเบียนปีหน้าอาจจะหย่าเพื่อไม่ให้ถึงระยะเวลาปีภาษี จะได้ไม่ต้องมีการเสียภาษี

- รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ของประมวลรัษฎากรควรจะตัดออกไป เงินได้ของใครควรเป็นของคณนั้น สามีและภรรยาไม่สามารถจดทะเบียนเป็นคณะบุคคลได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาททางภาษีเงินได้และกระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีตามประมวลรัษฎากร

- ที่ศาลปกครองคือ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง จะเป็นตัวกฎหมายกลาง และจะพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท มีบางกรณีที่ต้องพิจารณาตัวประมวลรัษฎากร ตามมาตรา 36 คำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือ และหากมิได้เขียนรายละเอียดไว้ให้นำกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการอุทธรณ์ หรือการปฏิบัติราชการทางปกครองอื่นๆ ซึ่งปัญหาคือกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองนั้นวางหลักว่าหากในคดีภาษีอากร ผู้เสียหายสามารถมีการโต้แย้งคำสั่งได้

- ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง วางหลักว่าให้ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง สามารถพิจารณายกเลิกเพิกถอนคำสั่งการประเมินได้เอง หากเห็นว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- สิ่งที่พิจารณาคือการฟ้องถูกศาลหรือไม่ มีผู้เสียหายมาฟ้องว่าเจ้าพนักงานประเมิน ออกหมายเรียกไม่ชอบ ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้มีการประเมิน ผลคือ คดีที่จะมาฟ้องศาลปกครองที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานประเมิน เช่น การยื่นขอขยายเวลา ศาลปกครองจะไม่รับเพราะเกี่ยวข้องกับการประเมินภาษี แต่กรณีเรื่องการยึด आयัด ไม่ชอบนั้น จะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของศาลภาษี เพราะหากรับไว้แล้วจะต้องดูว่าเรื่องการประเมินชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งต้องมีการพิจารณาเหตุผลด้วย มีการยึดแล้วไม่ได้มีการกันส่วนเอาไว้ การใช้อำนาจตามมาตรา 12 ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะตัวเขาไม่ใช่เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ

- ประเด็นเมื่อมีการประเมินภาษีตามประมวลรัษฎากรแล้ว ให้ไปอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือน แต่มีการเขียนเพิ่มตามกฎหมายปกครอง คือ สามารถพิจารณายกเลิกเพิกถอนคำสั่งของตนเองได้หากว่าเห็นว่าไม่ชอบ เพราะช่วงนั้นมีกฎหมายออกมาเรื่องการหักค่าลดหย่อน

- ม. 54 เรื่องคำสั่งไม่คืนภาษี ผู้เสียหายมีหลายรุ่น และการขอให้พิจารณาใหม่ซึ่งเขานำกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้ หากขอแก้ไขเพิ่ม ผู้เสียหายต้องขอพิจารณาใหม่ต้องมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งต้องมีการเรียนรู้กฎหมายใหม่ ซึ่งจะมีกระบวนการที่จะระงับหรือยุติได้หลายกรณีไม่ใช่มีแต่ประมวลรัษฎากรอย่างเดียว ควรที่จะเอากฎหมายกลางมาใช้ ในกรณีที่จะได้มีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี คือต้องมีการให้เหตุผล ปัญหาอยู่ที่ตัวเจ้าหน้าที่เองว่ามองผู้เสียหายเป็นผู้ร้าย และควรให้มีคู่มือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองซึ่งมีกรณีตัวอย่างเพื่อที่ผู้เสียหายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับทราบและทำความเข้าใจ

- ในบางกรณีมีผู้มาขอคัดเอกสารซึ่งเจ้าหน้าที่สรรพากรไม่ค่อยจะให้ ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะขอเรียกดูเอกสารได้แต่ต้องทำคำร้องมาก่อนเพื่อที่จะนำเสนอเจ้าหน้าที่ต่อไป ซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิขอเอกสารเท่าที่จำเป็น เพื่อสิทธิในการโต้แย้งอุทธรณ์ต่อไป และต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียเท่านั้น และสิทธิตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

3. ประเด็นเรื่องการยึดอายัด

- กรมสรรพากรมีอำนาจในการยึดอายัดตามมาตรา 12 ซึ่งจะสามารถจะยึดได้จากผู้ค้างภาษีที่ประเมินเรียกเก็บไปแล้ว หรือผู้นำส่งภาษี ซึ่งได้แก่ผู้ที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ประเด็นอยู่ที่ว่าการยึดสามารถยึดได้แค่ไหน มีการยึดเกินเลยไปหรือไม่ หรือมีหนี้ค้างชำระภาษีหรือไม่ และการประเมินที่จะเข้าสู่การยึดอายัดควรทำให้ถูกต้อง จะได้ไม่ต้องมาถอนคืนในภายหลัง

- เสนอแนะว่าควรจะคงมาตรา 12 เอาไว้ การหักภาษี ณ ที่จ่ายโยงไปถึงการหักภาษีซื้อ และภาษีขายก็ควรที่จะคงไว้

- เสนอแนะว่ากรมสรรพากรควรจะโยงตัวบทกับวิธีพิจารณาคดีปกครองมาตรา 4 ด้วย

โดย คุณกัลยา สนิทสูตร

อัยการพิเศษฝ่ายคดีภาษีอากร 3

1. ปัญหามาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

- พนักงานอัยการมีส่วนร่วมคือ เป็นเรื่องระหว่างสามีภรรยา เป็นเรื่องที่สรรพากรประเมินภาษีกรณีภรรยาได้เงินได้จากสัญญาประนีประนอมยอมความ ในการฟ้องคดีในศาลซึ่งไม่ใช่เป็นภาษีที่ได้ซึ่งไม่ใช่ตามมาตรา 40 (1) หลังจากประเมินภาษีแล้วสามีฟ้องหย่าภรรยา โดยอ้างว่าภรรยาจดทะเบียนสมรสซ้อน และศาลเยาวชนตัดสินให้การฟ้องหย่ามีผล ทำให้เกิดปัญหาคือใครมีหน้าที่เสียภาษี ณ ที่ที่มีเงินได้ ระหว่างสามีหรือภรรยา ในการประเมินของสามีในส่วนนี้ สามีไม่ใช่สามีโดยชอบด้วยกฎหมาย กรมสรรพากรก็หันไปประเมินภรรยา ภรรยาก็บอกว่าภรรยาไม่มีหน้าที่เสีย แต่ ณ วันนี้ก็ยังไม่ได้มีการวินิจฉัยเลย สามีก็ไม่อยากเสีย จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดจากการแบ่งแยกฐานภาษีที่แตกต่างกันของสามีและภรรยา และในอนาคตจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาททางภาษีเงินได้และกระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีตามประมวลรัษฎากร

- เจ้าหน้าที่สรรพากรให้ความร่วมมือในด้านการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเยี่ยมตั้งแต่การตรวจสอบเอกสาร การจัดเรียงเอกสาร ขั้นตอนการออกหมายเรียก เอกสารต่างๆ มีการลำดับเหตุการณ์ได้ดี และประกอบกับการจัดเตรียมเอกสารอย่างครบถ้วน ดังนั้นการนำคดีขึ้นสู่ศาลจึงไม่น่าจะเป็นประเด็นปัญหาเนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรให้ความร่วมมือได้ดีมาก

3. ประเด็นเรื่องการยึดอายัด

- หลังจาก 10 ปีไปแล้วจะติดตามเข้าไปยึดอายัดเพิ่มเติมไม่ได้ แต่ที่มีอยู่ที่ยึดมาแล้วสามารถดำเนินการต่อได้ แม้ว่าจะเกิน 10 ปีไปแล้วก็ตาม

4. ประเด็นเรื่องการลดเบี้ยปรับ

- การลดเบี้ยปรับนั้นจะลดให้กับคนที่สุจริต แต่จะมีการตรวจสอบได้อย่างไรว่าสุจริต ซึ่งพิจารณาแล้วว่าการลดเบี้ยปรับนั้นไม่เป็นธรรม

5. อื่น ๆ

- เสนอแนะให้รวมคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์เหลือเพียง 1 คณะ ซึ่งเป็นการรวมศูนย์กลางเดียวกัน

- มาตรา 40 (1)-(8) ตามประมวลรัษฎากร หากบัญญัติอยู่กับคนละวงเล็บกันแต่สามารถตีความในอัตราเดียวกันน่าจะเป็นการดีกว่านี้

โดย คุณสนธิศาสตร์ เจตน์วรพงศ์
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

1. ปัญหามาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

- ผู้พิพากษามาฟ้องศาลว่าเงินได้ภรรยาถือเป็นเงินได้สามีขัดรัฐธรรมนูญ 2540 ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 30 บอกว่าบุคคลย่อมมีความเสมอภาคในกฎหมายและย่อมได้รับการคุ้มครองโดยเสมอภาคกัน ...ปัญหาคือการที่เงินได้ของภรรยาถือเป็นเงินได้ของสามี ศาลภาษีไม่มีอำนาจตัดสิน โดยเป็นประเด็นว่ากฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาน่าจะมีโอกาสเปลี่ยนได้ ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่าไม่ขัดรัฐธรรมนูญ เพราะอาจเกิดปัญหาว่ามีการขอคืน เพราะกฎหมายฉบับนี้ร่างขึ้นมาตั้งแต่ผู้หญิงเป็นแม่บ้านแม่เรือน เรื่องภาษีทำให้ครอบครัวแตกร้างกันหนักมาก และวิธีแก้คือควรจะให้คงคนบุคคลไว้ และน่าจะให้มีการหักค่าลดหย่อนได้ 2 คน และคำนึงถึงการกระทบอย่างอื่นด้วย การขายในลักษณะสามีภรรยาอยู่ตรงไหน

- ปัญหาคือการที่ต่างคนต่างยื่นแบบ และมีส่วนที่จะลดลงมีปริมาณ

- เสนอแนะว่าให้สามีภรรยาเป็นคนบุคคลเลยได้หรือไม่ อาจเกิดปัญหาที่น้อยลง ซึ่งอาจมีได้หลายๆ แนวคิด

2. ปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาททางภาษีเงินได้และกระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีตามประมวลรัษฎากร

- กรอบการทำงานของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ควรจะวางกรอบไว้ เพราะก่อนที่จะมาถึงศาลตัวเงินจะมีการเพิ่มมากขึ้น และการพิจารณาอุทธรณ์สามารถให้จำนวนภาษีเพิ่มขึ้นได้หากเป็นการจำเป็น

- ควรมีการปรับปรุงตัวคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์